

Slavko Savinšek: Milica, otrok bolesti. 1928. Samozaložba. Str. 117.

Bolezen in pohabljenost sta lastnosti, ki ločita Milico od drugih in ki sta jo napravili tako rekoč opevanja vredno. V taki knjigi razumeti bolezen in pohabljenost in sploh telesno zlo kot nesrečo, oziroma samó kot nesrečo, kakor je razumljena v stvarnosti te povesti, je vsakdanje in nepisateljsko. (Cankar je v «Hiši Marije Pomočnice» pokazal bolezen s strani, v kateri se kaže bolj človeška od zdravja samega. Th. Mann je v «Zauberbergu» prav ob bolezní preiskoval misteriozni svet stikov telesnega in duševnega.) Prav tako je vsakdanje in nepisateljsko, vzbujati v knjigi ganutje — kajti to je glavno občutje te knjige — z dogodki in položaji, ki so že v življenju ganljivi prav za vsakega. Naloga pisatelja je, vzbujati usmiljenje tam, kjer ostaja življenje trdega srca, in odkrivati čuvstva neznano in neopaženo.

Tem osnovnim kakovostim je podobna izdelava. Značaji so gledani do zelo običajnih meja in so jako dobri ali jako zli, pri čemer sta hudobnost in dobrota deljeni svojevoljno in brez stvarne nujnosti ter pojmovani zopet popolnoma povprečno. Dogodki sicer potekajo dovolj naravno, toda često se opazi avtorjeva samovoljnost in še češče njegova neokretnost in neizbirčnost. Vprav čudna neokusnost pa je obrat, po katerem se Miličin prvi dobrotnik in čestilec izkaže kot nesrečnež, ki se nadeja vsaj v pohabljenki najti utehe svojim nelepim pubertetnim težavam.

Duhu vseh teh kakovosti odgovarja tudi jezikovni slog povesti, ki je večinoma banalno poetičen in prisiljeno čuvstven. «O, Milica, kako so tvoje oči kakor dva oglja, dva žareča oglja. Obraz je blede, plemenit, ustnice v njem ko dvoje koral, črni lasje so kakor temna blazina, ki na njej bledota blišči, Milica! Kakor dva žareča oglja, osenčena s sencami dolgih zametnih trepalk, okrašene s črtami hrepenenja!» — «Lepo telo ji stresa krčevito ihtenje, da trepeta odbijajoča se svetloba v ogledalu, kakor lunini žarki na brezinem listju v rahlem vetriču.» Itd. Itd. Vse to je banalno, solzavo in človeško nezanimivo. Ugajalo bo kvečjemu dekletom, ki hrepene po otožnosti, ginjenosti in podobnem.

Josip Vidmar.

K R O N I K A

Opera. — Slavko Osterc: Iz komične opere. Dne 9. novembra 1928. l. je ljubljanska opera sploh prvič izvedla muzikalno-dramatično enodejanko Slavka Osterca, čigar glasba da tačas v kulturnem središču Slovenije ni bila še poznana. Dotlej je Slavko Osterc doživel izvedbe raznih svojih del le na štajerskem v Mariboru in Celju. Sam sem slišal v Mariboru neko Osterčevo simfonijo, ki jo je izvedla mariborska vojaška godba. To delo se mi ni zdelo dozorelo. Bilo je še neokretno v instrumentaciji in v vsem svojem govoru, dasiravno so neka mesta kazala individualen talent. Slišal sem svojčas tudi neki Osterčev godalni kvartet, ki so ga izvajali v Celju Zikovci. Ta kvartet se mi je zdel muzikalno mnogo boljši, imel je močnejše izraženo individualnost.

To vse pa je bilo, preden je odšel Osterc v Prago, da si poglobi svoje znanje, v tisto Prago, ki je danes najinteresantnejši muzikalni center Evrope in s tem tudi sveta. Najinteresantnejši zaradi tega, ker Praga goji v enaki meri najmodernejšo muziko kot tudi staro muziko, dočim so drugi muzikalni centri, Pariz, Berlin, Dunaj, izrazito konservativni. Parletno bivanje v Pragi je Osterčevo izražalna sredstva temeljito izpremenilo. Njegov korak od